

Hiện trạng chuyển đổi số ở TP. Cần Thơ hiện nay

TRẦN HỒNG TRANG*
NGUYỄN NGỌC QUÝ**

Chuyển đổi số là xu thế tất yếu khách quan của thời đại được sự quan tâm và tham gia mạnh mẽ của các quốc gia trên thế giới, nhằm nắm bắt những thuận lợi, thời cơ của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư để phát triển kinh tế, xã hội và các lĩnh vực khác. Trong thời gian qua, TP. Cần Thơ đã chú trọng ban hành nhiều chính sách, đề ra mục tiêu và giải pháp cụ thể để tiến hành chuyển đổi số với quyết tâm đưa Thành phố phát triển tăng trưởng về kinh tế, xã hội bền vững và đạt được nhiều kết quả tích cực. Song, bên cạnh đó, chuyển đổi số trên địa bàn Thành phố vẫn còn những khó khăn nhất định, đòi hỏi phải có những giải pháp đồng bộ để chuyển đổi số thành công.

HIỆN TRẠNG CHUYỂN ĐỔI SỐ Ở TP. CẦN THƠ

Kết quả đạt được

Hiện nay, chuyển đổi số không chỉ gắn với xu thế công nghệ mà còn thấm thấu vào các lĩnh vực kinh tế - chính trị - xã hội. Nắm chung với xu thế này, Việt Nam cũng dần thích ứng và xây dựng “Chương trình Chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030”. Để góp phần hoàn thành mục tiêu phát triển kinh tế số, xã hội số, vừa hình thành các doanh nghiệp công nghệ số có năng lực đi ra toàn cầu, TP. Cần Thơ cũng có nhiều bước cụ thể hóa trong xây dựng và phát triển kinh tế - xã hội, chính trị, văn hóa gắn với chuyển đổi số. Trong đó, Cần Thơ đã cơ bản có nền tảng nhằm phát triển thành phố thông minh dựa trên chuyển đổi số. Cụ thể như sau:

Xây dựng cơ sở dữ liệu dùng chung

Bám sát mục tiêu, nhiệm vụ, giải pháp trong Nghị quyết số 10-NQ/TU, ngày 11/4/2017 của Thành ủy về xây dựng TP. Cần Thơ phát triển thành đô thị thông minh, giai đoạn 2016-2025, Ban cán sự Đảng UBND TP. Cần Thơ, cấp ủy các cấp đã chỉ đạo, ban hành

nhiều văn bản, đề án về xây dựng TP. Cần Thơ thông minh; với việc xây dựng cơ sở dữ liệu quốc gia về dân cư, triển khai xây dựng nền tảng tích hợp dữ liệu (LGSP), xây dựng kho dữ liệu dùng chung sẵn sàng cho việc tích hợp, chia sẻ dữ liệu... Ngoài ra, Thành phố đang triển khai xây dựng nền tảng quy hoạch không gian (SPP) phục vụ cho công tác quản lý quy hoạch đô thị và phát triển thành phố thông minh; ban hành Danh mục cơ sở dữ liệu dùng chung TP. Cần Thơ; mã định danh điện tử các cơ quan, đơn vị, địa phương trên địa bàn Thành phố phục vụ kết nối, chia sẻ dữ liệu... Kết quả là, Thành phố đã xây dựng các cơ sở dữ liệu thuộc 17/18 lĩnh vực Nghị quyết đề ra, (Ban Thường vụ Thành ủy Cần Thơ, 2022). Thành phố cũng đã xây dựng hệ thống các cơ sở dữ liệu phục vụ công tác quản lý nhà nước; tiếp tục hoàn thiện các cơ sở dữ liệu đã xây dựng, xúc tiến xây dựng các cơ sở dữ liệu thuộc các lĩnh vực còn lại và định hướng xây dựng các cơ sở dữ liệu ngoài 18 lĩnh vực Nghị quyết đề ra để đáp ứng yêu cầu phát triển của Thành phố.

Quy hoạch thông minh

Với mục tiêu chuyển đổi số, ngành tài nguyên và môi trường Thành phố đang thực hiện xây dựng các hệ thống thông tin, cơ sở dữ liệu lớn của ngành, trong đó, tích cực phối hợp cùng các doanh nghiệp, như: Viettel, Fujitsu... xây dựng cơ sở dữ liệu đất đai của quận Ninh Kiều, quận Bình Thủy, quận Cái Răng và huyện Phong Điền; bổ sung, hoàn thiện, kết nối các cơ sở dữ liệu đất đai tại các quận, huyện Ô Môn, Vĩnh Thạnh, Thốt

* Trường Đại học Cần Thơ

** Ban Tuyên giáo TP. Cần Thơ

Nói... cùng nhiều dự án với các kế hoạch, chương trình¹. Cụ thể, Thành phố đã thực hiện Dự án phát triển TP. Cần Thơ và tăng cường khả năng thích ứng của đô thị (Dự án 3) liên quan gói thầu CT3-CS-TV08: Xây dựng hệ thống thông tin quản lý rủi ro ngập (FRMIS) cho TP. Cần Thơ với mục tiêu là tăng cường năng lực quản lý rủi ro lụt ở trung tâm TP. Cần Thơ thông qua việc triển khai hệ thống thông tin quản lý rủi ro lụt²; xây dựng SPP thuộc gói thầu CT3-PG-3.1 thuộc Hợp phần 3 của Dự án 3.

Quản lý giao thông thông minh

Đối với việc ứng dụng công nghệ thông tin trong lĩnh vực giao thông vận tải, trên cơ sở các văn bản chỉ đạo của Trung ương, Thành phố đã thống nhất thành lập Trung tâm Quản lý và Điều hành vận tải hành khách công cộng trực thuộc Sở Giao thông vận tải Cần Thơ, với nhiệm vụ quản lý về các giải pháp hỗ trợ cho sự phát triển giao thông công cộng, bao gồm: các hạn chế sử dụng các phương tiện cá nhân ở khu vực trung tâm, quản lý về điểm đỗ, xây dựng chính sách giá vé, tổ chức các hoạt động tuyên truyền, quảng bá thúc đẩy sự tham gia giao thông công cộng. Hiện, Thành phố cũng đưa vào vận hành các hệ thống, như: hệ thống các phần mềm quản lý chuyên ngành của Bộ Giao thông vận tải chuyển giao phục vụ tốt công tác quản lý của ngành, gồm: Hệ thống quản lý kiểm định xe cơ giới; Hệ thống quản lý giấy phép lái xe; Hệ thống quản lý báo cáo và chỉ đạo hoạt động thanh tra ngành giao thông vận tải; Hệ thống quản lý cấp giấy chứng nhận cải tạo xe cơ giới đường bộ; Hệ thống quản lý cấp đổi giấy phép kinh doanh vận tải; Hệ thống quản lý cấp giấy phép liên vận; và Hệ thống quản lý phù hiệu xe... Các hệ thống phần mềm quản lý chuyên ngành này hoạt động ổn định, đáp ứng, quản lý tốt công tác chuyên môn. Ngoài ra, Thành phố tích cực trong công tác xây dựng bản đồ GIS về logistics; từng bước thiết lập đồng bộ nền tảng giao dịch số về logistics để đáp ứng nhu cầu doanh nghiệp và công tác quản lý nhà nước. Chỉ đạo việc thực hiện thủ tục hải quan điện tử thông qua Hệ thống thông quan tự động VNACCS/VCIS; giám sát quản lý hải quan tự động tại các cảng biển và cảng hàng không; phát triển các nền tảng kết nối giữa các chủ hàng, các nhà giao vận và khách hàng để phát triển thành một hệ thống một cửa cho phép chủ hàng có thể tìm ra phương tiện tối ưu, nhằm vận chuyển hàng hóa và các kho bãi chính xác, cũng như hỗ trợ việc đóng gói và hỗ trợ đăng ký, hoàn

thiện các quá trình xử lý các văn bản hành chính liên quan.

Nhìn chung, việc ứng dụng giao thông thông số cho phép hỗ trợ công dân sử dụng các dịch vụ giao thông công cộng, tình hình giao thông công cộng, thanh toán điện tử được cải thiện và mang lại nhiều lợi ích cho doanh nghiệp và người dân, như: Thành phố đã đầu tư mở rộng mạng lưới tuyến, phương tiện hiện đại, đã xây dựng fanpage “Cantho Bus” để người dân dễ dàng nắm rõ thông tin về các tuyến xe buýt đang hoạt động; Đầu tư Hệ thống giao thông thông minh (ITS), trong đó có phần mềm quản lý và điều hành vận tải hành khách công cộng (BMS); các hãng taxi trên địa bàn TP. Cần Thơ có tổng đài, ứng dụng web và ứng dụng điện thoại cho phép người dân lựa chọn phương thức sử dụng theo nhu cầu; Thành phố hiện có 2 trạm thu phí, cũng đều đã triển khai dịch vụ thu phí không dừng giúp di chuyển nhanh chóng, tiết kiệm thời gian, tránh gây ùn tắc giao thông và hạn chế tiếp xúc, tăng cường phòng trừ dịch bệnh...

Quản lý môi trường thông minh

Thành phố thực hiện Dự án Đầu tư hệ thống trang thiết bị truyền nhận, phần mềm quản lý, giám sát dữ liệu quan trắc môi trường tự động, liên tục và xây dựng, quản lý cơ sở dữ liệu quốc gia về nguồn thải và thiết bị giám sát, quản lý khối lượng chất thải rắn; cho phép chuẩn bị đầu tư dự án đầu tư hệ thống trang thiết bị truyền nhận, phần mềm quản lý, giám sát dữ liệu quan trắc môi trường tự động, liên tục và xây dựng, quản lý cơ sở dữ liệu quốc gia về nguồn thải và thiết bị giám sát, quản lý khối lượng chất thải rắn. Đồng thời, thực hiện Dự án Xây dựng mạng lưới quan trắc tài nguyên và môi trường giai đoạn 2021-2025, tầm nhìn đến năm 2030; Dự án đã được UBND Thành phố phê duyệt tại Quyết định số 2359/QĐ-UBND, ngày 28/9/2021.

Thành phố cũng triển khai thí điểm hệ thống Giám sát và cảnh báo chất

¹ Theo Kế hoạch số 68/KH-UBND, ngày 23/3/2022 triển khai lập điều chỉnh tổng thể Đồ án điều chỉnh Quy hoạch chung TP. Cần Thơ đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2050. Sở Xây dựng đang tiến hành tổ chức thuê đơn vị tư vấn thực hiện lập điều chỉnh tổng thể đồ án Điều chỉnh Quy hoạch chung xây dựng TP. Cần Thơ đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2050 để phù hợp với Quy hoạch TP. Cần Thơ thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050 (đang được tiến hành lập). Nghị quyết số 59-NQ/TW, ngày 05/8/2020 của Bộ Chính trị về xây dựng và phát triển TP. Cần Thơ đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 và Nghị Quyết số 45/2022/QH15 của Quốc hội về thí điểm một số cơ chế, chính sách đặc thù phát triển TP. Cần Thơ.

² Hệ thống dựa trên mô phỏng chế độ thủy động lực, hỗ trợ quản lý nước trong vùng lõi Thành phố thông qua vận hành đóng mở các cửa cống, âu thuyền và máy bơm, cũng như cảnh báo sớm lũ lụt, lập bản đồ rủi ro và quy hoạch đô thị.

lượng môi trường (1 trong 8 hệ thống thí điểm của Trung tâm Điều hành đô thị thông minh). Hệ thống sử dụng các cảm biến IoT giúp tự động thu thập dữ liệu về nước, chất thải, không khí, đồng thời, cho phép xây dựng các mô hình cảnh báo về chất lượng môi trường với độ chính xác cao góp phần hỗ trợ lãnh đạo Thành phố chỉ đạo, ra quyết định để nâng cao chất lượng môi trường của TP. Cần Thơ. Bên cạnh đó, người dân có thể theo dõi trên App "Can Tho SC" các chỉ số không khí trên địa bàn, theo dõi lượng mưa, độ mặn có biện pháp canh tác, sinh hoạt phù hợp.

Riêng công tác quản lý tài nguyên, khoáng sản, Thành phố đã triển khai xây dựng Hệ thống giám sát khai thác cát với mục tiêu xây dựng hệ thống giám sát trực tuyến, theo thời gian thực hiện các phương tiện khai thác cát: khối lượng, vị trí khai thác nhằm quản lý hiệu quả hoạt động này trên địa bàn TP. Cần Thơ đã được UBND Thành phố chấp thuận chủ trương.

Nông nghiệp thông minh

Trên cơ sở các chủ trương chính sách của Trung ương về phát triển nông nghiệp thông minh, Thành phố cụ thể hóa bằng những việc làm cụ thể, như: Hỗ trợ đưa hộ sản xuất nông nghiệp tham gia sàn thương mại điện tử, thúc đẩy phát triển kinh tế số nông nghiệp TP. Cần Thơ. Đồng thời, ngành chức năng Thành phố cũng xây dựng sàn thương mại điện tử cho nông sản, tổ chức tập huấn cho nông dân, các hợp tác xã, doanh nghiệp giúp các chủ thể tiếp cận nhanh và hiệu quả với hình thức thương mại điện tử, cải thiện sản xuất, kinh doanh.

Ngoài ra, mô hình ứng dụng IoT, truy xuất nguồn gốc nông sản, nông nghiệp thông minh cũng được đẩy mạnh; thử nghiệm đăng ký nguồn gốc cho 10 sản phẩm hàng hóa của Thành phố; thiết lập bộ quy trình đăng ký, xây dựng bộ tài liệu hướng dẫn sử dụng hệ thống truy xuất nguồn gốc chi tiết cho từng cấp quản lý; hỗ trợ 14 hợp tác xã, doanh nghiệp thực hiện truy xuất nguồn gốc xuất xứ cho sản phẩm đặc trưng của Thành phố thông qua Đề án thuộc Chương trình phát triển thương mại điện tử quốc gia 2020 (Ban Thường vụ Thành ủy Cần Thơ, 2022); ứng dụng IoT trong phòng chống thiên tai; triển khai ứng dụng số hỗ trợ quan sát, giám sát, điều hành thông minh dựa trên dữ

liệu số phục vụ công tác quản lý, góp phần nâng cao năng suất, chất lượng các lĩnh vực của ngành nông nghiệp; phát triển, triển khai các ứng dụng số phục vụ công tác quản lý dựa trên dữ liệu để có các chính sách, điều hành kịp thời phát triển nông nghiệp (như: Hệ thống bản đồ số quy hoạch sản phẩm nông nghiệp trên phạm vi toàn địa phương gắn liền với dữ liệu đất nông nghiệp, đất canh tác của địa phương; Hệ thống phân tích, dự báo, cảnh báo thị trường, quản lý quy hoạch trong sản xuất, phát triển nông nghiệp trên địa bàn); hệ thống giám sát, thu thập, phân tích tích hợp thông tin trên không và mặt đất phục vụ sản xuất nông nghiệp; tiến hành xây dựng xã/hợp tác xã mẫu về chuyển đổi số để làm các mô hình mẫu cho các xã phường học hỏi, nhân rộng; thử nghiệm triển khai sáng kiến "Mỗi nông dân là một thương nhân, mỗi hợp tác xã là một doanh nghiệp ứng dụng công nghệ số".

Quản lý an ninh chính trị - trật tự an toàn xã hội thông minh

Trên cơ sở định hướng xây dựng TP. Cần Thơ phát triển thành đô thị thông minh, lĩnh vực an ninh - trật tự an toàn xã hội đã triển khai 2 dự án thành phần, gồm: (1) Triển khai lắp đặt hệ thống camera giám sát an ninh trật tự tại các điểm công cộng; (2) Xây dựng Trung tâm điều hành thông minh Công an Thành phố. Cụ thể, thời gian qua đã đạt được một số kết quả khả quan như:

- Triển khai các hệ thống camera giám sát an ninh trật tự trên địa bàn; đến nay, đã có 4/9 quận, huyện có hệ thống Trung tâm giám sát an ninh trật tự gồm: Bình Thủy, Thốt Nốt, Cái Răng và Phong Điền với tổng số 552 đầu camera; 80/83 xã, phường, thị trấn triển khai mô hình "Camera phòng chống tội phạm", tổng cộng đã có trên 3.500 đầu camera được lắp đặt (Ban Thường vụ Thành ủy Cần Thơ, 2022).

- Tiến hành lắp đặt và đưa vào sử dụng 16 camera PTZ (2011) tại các điểm trọng yếu đảm bảo an ninh, trật tự tại các mục tiêu trọng điểm, 7 camera quan sát an ninh, giám sát tình hình an ninh trật tự tại các chốt giao thông trọng yếu (Ban Thường vụ Thành ủy Cần Thơ, 2022).

- Triển khai vận hành, khai thác ứng dụng App "Báo cháy 114" trên các thiết bị di động thông minh do Cục Phòng cháy chữa cháy và Cứu nạn cứu hộ, Bộ Công an triển khai từ tháng 10/2021, cá nhân, tổ chức có thể cập nhật tin tức, kiến thức, kỹ năng an toàn phòng cháy chữa cháy, báo tin yêu cầu chữa cháy và cứu nạn cứu hộ.

- Hệ thống tiếp nhận thông tin và giám sát cuộc gọi của lực lượng Cảnh sát 113 Công an TP. Cần Thơ được Cục Cảnh sát quản lý hành chính về trật tự xã hội, Bộ Công an triển khai đưa vào hoạt động từ tháng 11/2018, hệ thống gồm: Trung tâm đặt tại phòng PC06 và tại Công an 9 quận, huyện được liên thông đảm bảo hoạt động thông suốt, liên tục. Từ khi đưa vào hoạt động hệ thống đã tiếp nhận 12.593 cuộc gọi, trong đó có 11.256 cuộc gọi rác, hệ thống phát huy rất tốt công

tác quản lý, giám sát các cuộc gọi, như: định vị, truy tìm các cuộc gọi trêu đùa, chọc phá; xác định nhanh vị trí của người gọi đến trên bản đồ... (Ban Thường vụ Thành ủy Cần Thơ, 2022).

Những tồn tại, hạn chế

Bên cạnh những kết quả đạt được, việc ứng dụng công nghệ thông tin trong cơ quan nhà nước chưa mang lại hiệu quả như mong muốn. Cụ thể là, hành lang pháp lý trong triển khai ứng dụng công nghệ thông tin chưa đầy đủ, chậm ban hành. Các cơ sở dữ liệu quốc gia tạo nền tảng xây dựng chính quyền điện tử chậm được triển khai.

Bên cạnh đó, một số cơ quan, đơn vị, cán bộ, công chức, viên chức chưa tham gia xử lý, giải quyết công việc trên môi trường mạng; chưa xem việc sử dụng hệ thống quản lý văn bản, điều hành, hệ thống một cửa điện tử là công cụ hữu hiệu cho việc chỉ đạo, điều hành, tăng cường tính công khai, minh bạch trong hoạt động của cơ quan nhà nước. Việc ứng dụng công nghệ thông tin trong cơ quan nhà nước thiếu sự đồng bộ, chia sẻ và kết nối liên thông, đặc biệt là việc kết nối, liên thông giữa các hệ thống thông tin của địa phương với các hệ thống thông tin theo ngành dọc của bộ, ngành Trung ương triển khai.

Ngoài ra, công tác tuyên truyền, hướng dẫn tổ chức, cá nhân khai thác sử dụng dịch vụ công trực tuyến còn hạn chế, hiệu quả chưa cao. Người dân, doanh nghiệp vẫn còn tâm lý e ngại, chưa tin tưởng việc giải quyết thủ tục hành chính trên môi trường mạng.

MỘT SỐ GIẢI PHÁP

Để tiếp tục hoàn thiện và đẩy mạnh chuyển đổi số, TP. Cần Thơ cần thực hiện một số giải pháp sau:

Thứ nhất, thực hiện kế hoạch chuyển đổi số theo Nghị quyết số 02-NQ/TU, ngày 04/8/2021 và Kế hoạch số 241/KH-UBND, ngày 30/11/2021 của UBND Thành phố ban hành về chuyển đổi số TP. Cần Thơ đến năm 2025, định hướng đến năm 2030 nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của các cơ quan nhà nước, phục vụ người dân và doanh nghiệp ngày càng tốt hơn, bảo đảm người dân có thể tiếp cận, sử dụng dịch vụ mọi lúc, mọi nơi trên nhiều phương tiện khác nhau; sử dụng dữ liệu số và các công cụ phân tích thông minh để đưa ra chính sách chính xác, kịp thời; cung cấp dữ liệu mở có thể truy cập, sử dụng dễ dàng và bảo đảm an toàn thông tin mạng. Đổi mới hoạt động

sản xuất, kinh doanh của doanh nghiệp, phương thức sống, làm việc của người dân trong môi trường số an toàn.

Thứ hai, tăng cường công tác kiểm tra, thông tin, tuyên truyền về công tác cải cách hành chính, nâng cao chất lượng toàn diện triển khai cải cách hành chính tại cơ quan hành chính nhà nước các cấp đáp ứng yêu cầu của giai đoạn hiện nay. Trong đó, chú trọng xây dựng và phát triển chính quyền điện tử, chính quyền số theo phương châm hành động và phục vụ theo Quyết định số 4168/QĐ-UBND, ngày 27/12/2021 của UBND TP. Cần Thơ về ban hành kế hoạch cải cách hành chính TP. Cần Thơ giai đoạn 2021-2025.

Thứ ba, xây dựng tài liệu hướng dẫn về chuyển đổi số giúp doanh nghiệp nắm được lộ trình, phương pháp thực hiện và các giải pháp phục vụ cho chuyển đổi số; tập huấn cho các cán bộ hỗ trợ doanh nghiệp, các doanh nghiệp về kiến thức, kỹ năng tham gia chuyển đổi số, hình thành mạng lưới tư vấn chuyển đổi số cho các doanh nghiệp, nhằm giải đáp các khó khăn, vướng mắc trong quá trình chuyển đổi số.

Thứ tư, tiếp tục nâng cấp, hoàn thiện Cổng dịch vụ công trực tuyến và Hệ thống một cửa điện tử; kết nối với Cổng Dịch vụ công Quốc gia theo quy định. Đồng thời, kết nối liên thông Cổng dịch vụ công trực tuyến và Hệ thống một cửa điện tử với các hệ thống thông tin chuyên ngành thông qua trực kết nối liên thông (LGSP); triển khai ứng dụng Cổng dịch vụ công trực tuyến và Hệ thống một cửa điện tử trên thiết bị điện tử, tích hợp với chữ ký số trên SIM.

Thứ năm, hoàn thiện hạ tầng kỹ thuật công nghệ thông tin, triển khai các giải pháp bảo đảm an toàn thông tin mạng và các nền tảng công nghệ thông tin quan trọng dùng chung cho các cơ quan nhà nước để thực hiện chuyển đổi số, thúc đẩy phát triển hạ tầng viễn thông cho phát triển xã hội số. □

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Thủ tướng Chính phủ (2020). *Quyết định số 749/QĐ-TTg, ngày 03/6/2020 phê duyệt Chương trình chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030*
2. Thành ủy Cần Thơ (2017). *Nghị quyết số 10-NQ/TU, ngày 11/4/2017 về xây dựng TP. Cần Thơ phát triển thành đô thị thông minh, giai đoạn 2016-2025*
3. Ban Thường vụ Thành ủy Cần Thơ (2022). *Báo cáo số 213-BC/TU, ngày 18/5/2022 sơ kết 05 năm thực hiện Nghị quyết số 10-NQ/TU, ngày 11/4/2017 của Thành ủy về xây dựng TP. Cần Thơ phát triển thành đô thị thông minh, giai đoạn 2016-2025*